

บันทึก

เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ นายประจวบ คำบุญรัตน์

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีว่า นายประจวบ คำบุญรัตน์ เดิมรับราชการในตำแหน่ง อธิบดีกรมการศาสนา ถูกปลดกระทรวงศึกษาธิการสั่งลงโทษให้ออกจากราชการฐานทำหลักฐานเท็จเบิกเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการ โดยปลดกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนายประจวบ คำบุญรัตน์ ตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นควรลงโทษนายประจวบ คำบุญรัตน์ ให้ออกจากราชการ ปลดกระทรวงศึกษาธิการได้นำเรื่องปรึกษา อ.ก.พ.กระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.พ.กระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นโดยเสียงข้างมากกว่าบ้านและที่ดินรายเกิดเหตุมิใช่บ้านของนายประจวบ คำบุญรัตน์ แต่ปลดกระทรวงศึกษาธิการวินิจฉัยว่า นายประจวบ คำบุญรัตน์ มีความผิด และได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ สั่งลงโทษนายประจวบ คำบุญรัตน์ ให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนที่จะประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ออกใช้บังคับ

นายประจวบ คำบุญรัตน์ ได้อุทธรณ์ข้อกฎหมายว่า ปลดกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งให้ตนออกจากราชการโดยฝ่าฝืนมติของ อ.ก.พ.กระทรวงศึกษาธิการ จึงขอให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษ และสั่งให้ตนกลับเข้ารับราชการ ก.พ.พิจารณาแล้วเห็นว่า ปลดกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการโดยชอบตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เพราะตามกฎหมายในขณะนั้น อ.ก.พ.กระทรวงมีหน้าที่ให้ความเห็นแก่ปลัดกระทรวงตามที่ปลัดกระทรวงปรึกษาเท่านั้น ปลัดกระทรวงไม่จำเป็นต้องสั่งการตามความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวง แต่อย่างใด และ ก.พ.ยังเห็นอีกด้วยว่าการสั่งลงโทษเพียงให้ออกจากการนั้นยังไม่เหมาะสมกับความผิด จึงเสนอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามมาตรา ๑๐๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการสั่งเพิ่มโทษเป็นปลดนายประจวบ คำบุญรัตน์ ออกจากราชการตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

รองนายกรัฐมนตรี (นายสมภพ โหตระกิตย์) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เห็นว่า ความเห็นของ ก.พ.ที่ว่าปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจสั่งลงโทษได้โดยไม่ต้องถือตามความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวงศึกษาธิการนั้น เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ ก.พ.พิจารณาทบทวนข้อเสนอเดิม ก.พ.ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการพิจารณาสั่งลงโทษนายประจวบ คำบุญรัตน์ ที่ได้ดำเนินการไปนั้น เป็นการถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เพราะ

หลังจากที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งลงโทษนายประจวบ คำบุญรัตน์ แล้ว จึงได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ เปลี่ยนแปลงวิธีพิจารณา โดยกำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๘๖ เห็นว่าควรลงโทษสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.กระทรวงมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งการให้เป็นไปตามนั้น และข้อ ๑๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวได้บัญญัติว่า การใดที่ต้องกระทำตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ แต่ยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ก็ให้ดำเนินการเสียใหม่ให้ถูกต้อง และรองนายกรัฐมนตรี (นายสมภพ โหตระกิตย์) ได้ขอให้ ก.พ.พิจารณาด้วยว่า กรณีนี้จะต้องดำเนินการใหม่ตามข้อ ๑๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งในปัญหานี้ ก.พ.เห็นว่าไม่ต้องดำเนินการใหม่ และขอให้นำปัญหานี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมภพ โหตระกิตย์) จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ สร.๐๑๐๔/๑๙๑๓๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๒

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ส่งปัญหาเรื่องนี้ให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) พิจารณาให้ความเห็น ซึ่งกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้นายประจวบ คำบุญรัตน์ ออกจากราชการโดยไม่ฟังความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวงศึกษาธิการ นั้น เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คือ ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๗ เพราะมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๗ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวง และเมื่อคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ ก.พ.เห็นควรเพิ่มโทษเป็นปลดนายประจวบ คำบุญรัตน์ ออกจากราชการ จึงไม่อาจกระทำได้และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งความเห็นดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบตามหนังสือลับ-ด่วนมาก ที่ สร.๐๖๐๑/๑๓๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๓

ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ฉบับที่ สร.๐๒๐๓/๗๗๔๐ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๓ แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๓ ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายพิจารณาปัญหานี้อีกครั้งหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว เห็นชอบด้วยกับความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ ว่า

ปัญหานี้เป็นเรื่องการตีความบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๒๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตีความข้อความในวรรคหนึ่งที่บัญญัติว่า “ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้ดำเนินการเพื่อส่งลงโทษผู้นั้นหรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ส่วนการสอบสวนพิจารณาให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งข้อความนี้ เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำในมาตรา ๑๒๑ ดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า คำว่า “ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้” หมายถึงผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ คือ ยอมรับให้ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายใหม่เป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษข้าราชการกระทำผิดวินัย หรือมีกรณีสมควรให้ออกจากราชการก่อนที่ ก.พ.กำหนดตำแหน่งตามกฎหมายใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน และลงโทษทางวินัย เป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนคำว่า “ดำเนินการเพื่อส่งลงโทษผู้นั้น” หมายถึงการดำเนินการตั้งแต่การตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการดำเนินการหลังจากสอบสวนเสร็จซึ่งมาตรา ๑๒๑ กำหนดให้ดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้น คือ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด อันได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ และสำหรับคำว่า “ส่วนการสอบสวนพิจารณาให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้” นั้น หมายความว่าความจำกัดเฉพาะวิธีการสอบสวนซึ่งกำหนดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ คือ ต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๘๖^๒หรือมาตรา ๙๗^๓ แห่ง

^๑มาตรา ๑๒๑ เมื่อ ก.พ.ได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๓๒ ในส่วนราชการใดแล้ว ข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการนั้นผู้ใดมีกรณีกระทำผิดวินัย หรือกรณีที่มีกรณีสมควรให้ออกจากราชการก่อนวันที่ ก.พ.กำหนดตำแหน่งดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้ดำเนินการเพื่อส่งลงโทษผู้นั้น หรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ส่วนการสอบสวนพิจารณาให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้สอบสวนโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นไปแล้ว ก่อนวันที่ ก.พ. กำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ และยังไม่เสร็จก็ให้สอบสวนตามกฎหมายนั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จ

(๒) ในกรณีที่ได้มีการสอบสวนพิจารณาโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นเสร็จไปแล้วก่อนวันที่ ก.พ.กำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ ให้การสอบสวนพิจารณานั้นเป็นอันใช้ได้

^๒มาตรา ๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าให้ออก

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่ากรณีมีมูลควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวงทบวงกรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๐ เช่น ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหา เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมาตรา ๙๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๙๗ บัญญัติว่าการลงโทษให้ออกจากราชการให้กระทำได้ เมื่อข้าราชการพลเรือนกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ไม่ถึงกับถูกปลดออก หรือมีเหตุอันควรลดหย่อน และให้นำมาตรา ๘๔^๕

๙๗ ในเรื่องที่จะต้องสอบสวนตามวรรคสอง และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๗ ได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำสำนวนการสอบสวนนั้นมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวนและทำความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มี ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ที่มีอำนาจดำเนินการตามวรรคสองสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งสูงกว่า เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสองได้

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

๖ มาตรา ๙๗ เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุใด และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่า ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้ จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มี ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย เมื่อได้มีการสอบสวนแล้วและผู้นั้นมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ พิจารณาเห็นว่าสมควรให้ออกจากราชการ ก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ดำเนินการตามมาตรา ๘๖ ทวิ ทั้งนี้ให้นำมาตรา ๘๖ วรรคสาม และวรรคห้า มาตรา ๘๖ ทวิ วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๘๗ และมาตรา ๘๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ อ.ก.พ.จังหวัดมีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการ ก็ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แล้วแต่กรณี สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้

๗ มาตรา ๙๐ การลงโทษให้ออกนั้น จะกระทำได้เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ยังไม่ถึงกับจะต้องถูกปลดออก หรือมีเหตุอันควรลดหย่อน

ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำความในมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ ว่าด้วยการสอบสวนและการสั่งลงโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การสั่งให้ออกจากราชการตามความในมาตรานี้ ให้ถือว่าเป็นกรณีที่ต้องสั่งให้ออกโดยไม่มี ความผิด ตามความหมายแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๘ มาตรา ๘๔ การลงโทษให้ออกนั้น จะกระทำได้เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังระบุไว้ต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(ข) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๕^๖ และมาตรา ๘๖^๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งหมายความว่าให้ตั้งคณะกรรมการ

ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดังต่อไปนี้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอย่างน้อยสามคน เพื่อทำการสอบสวน

๑.๑

๑.๑

การสอบสวนนั้น ให้กระทำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่ง ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องสอบสวนให้ทันภายในกำหนดนั้นไม่ได้ ก็ให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง แต่แต่ละครั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน และต้องแสดงเหตุที่ต้องขยายเวลาไว้ด้วยทุกครั้ง แต่ถ้าขยายเวลาแล้วยังสอบสวนไม่แล้วเสร็จ การสอบสวนจะเป็นอันใช้ได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากนายกรัฐมนตรีตามความใน (๑) หรือเจ้ากระทรวงซึ่งข้าราชการผู้ถูกสอบสวนสังกัดอยู่

ให้ ก.พ.มีอำนาจออกกฎ ก.พ.กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนการตั้งกรรมการ การกำหนดองค์คณะกรรมการที่จะทำการสอบสวน การส่งประเด็นไปสอบสวนพยานบุคคลซึ่งอยู่ต่างท้องที่ การรวบรวมพยานหลักฐาน และกิจการอื่น ๆ เพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรม

๖มาตรา ๘๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๔๒ เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนและรายงานแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ชั้นพิเศษลงมาในราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ถ้าคณะกรรมการผู้สอบสวนก็ดี นายกรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๘๔ (๑) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาที่ดี เห็นสมควรไล่ออกจากราชการ ก็ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งข้าราชการผู้ถูกสอบสวนสังกัดอยู่ในกรณี อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณาเห็นสมควรให้ไล่ออกจากราชการแล้ว ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวตามมาตรา ๓๖ สั่งไล่นั้นออกจากราชการ

(๒) สำหรับข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ถ้าคณะกรรมการผู้สอบสวนก็ดี ผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับบัญชาที่ดีเห็นสมควรไล่ออกจากราชการ ก็ให้รายงาน อ.ก.พ.ภาค หรือ อ.ก.พ.จังหวัด แล้วแต่กรณี ในกรณีที่อ.ก.พ.ภาค หรือ อ.ก.พ.จังหวัดเห็นสมควรไล่ออกจากราชการแล้ว ก็ให้ผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับบัญชาสั่งไล่นั้นออกจากราชการ

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๘๔ (๑) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา และแต่กรณี เห็นว่าควรไล่ออกจากราชการผู้ใดออกจากราชการ ซึ่งเป็นความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของ อ.ก.พ.ภาค หรือ อ.ก.พ.จังหวัด แล้วแต่กรณี ก็ให้นำสำนวนเสนอ อ.ก.พ.กระทรวงซึ่งข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณา ถ้าอ.ก.พ.กระทรวงเห็นสมควรไล่ออกจากราชการแล้ว ก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งไล่นั้นออกจากราชการ

๑.๑

๑.๑

สำหรับกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ให้ผู้บังคับบัญชาตาม (๑) และ (๒) แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งไล่ออกได้โดยไม่ต้องทำการสอบสวน และรายงาน อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.ภาค หรือ อ.ก.พ.จังหวัด พิจารณา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

๗มาตรา ๘๖ ให้คณะกรรมการตามความในมาตรา ๘๔ เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญา และให้มีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการและโดยเฉพาะให้อำนาจดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) มีหนังสือสอบถามกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล หรือสุขาภิบาลที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงและการปฏิบัติพร้อมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๒) ให้กระทรวง ทบวง กรม เทศบาล หรือสุขาภิบาลที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหลักฐานหรือสั่ง

สอบสวน ถ้าคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาเห็นควรไล่ออกหรือปลดออก ต้องรายงาน อ.ก.พ.กระทรวง และต้องปฏิบัติตามความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวง ในกรณีนายประจวบ คำบุญรัตน์ นี้ปรากฏว่า ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและสั่งลงโทษนายประจวบ คำบุญรัตน์ ตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ และนำเรื่องปรึกษา อ.ก.พ.กระทรวง แต่ได้สั่งลงโทษโดยไม่ฟังความเห็นของ อ.ก.พ.กระทรวง

บุคคลในสังกัดมาให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา

(๓) ให้กระทรวง ทบวง กรม เทศบาล หรือสุขาภิบาลที่เกี่ยวข้องส่งผู้แทนมาชี้แจง

(๔) มีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาทำการสอบสวน หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(๕) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกรณีนั้น

มาตรา ๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าให้ออก

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย เมื่อได้มีการสอบสวนแล้ว และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ พิจารณาเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงสมควรลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

ผู้ใดถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๘๖ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและสั่งลงโทษตามวรรคสอง สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวงทบวงกรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๔๗ ในเรื่องที่จะต้องสอบสวนตามวรรคสอง และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๔๗ ได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำนวนการสอบสวนนั้นมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวนและทำความเข้าใจเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ที่มีอำนาจดำเนินการตามวรรคสองสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งสูงกว่า เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสองได้

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๔ ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามวรรคสองได้ และให้พิจารณาลงโทษผู้บังคับบัญชาซึ่งละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำสั่งโทษดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย คือ ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๔๙๗ และดังนั้น การที่ ก.พ. เห็นว่าควรเพิ่มโทษเป็นปลดนายประจวบ คำบุญรัตน์ ออกจากราชการจึงไม่อาจกระทำได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๒๓